

Täysistunto

Perjantai 26.2.2021 klo 13.02—13.37

Täysistunto alkoi klo 13.02. Täysistunto päättyi klo 13.37.

Puhetta johti ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov (13.02—13.37).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 25.2.2021 antanut hallituksen esitykset HE 16-21/2021 vp, joista HE 17/2021 on esitys vuoden 2021 lisätalousarvioksi.

2.2. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 1009, 1025, 1032, 1035, 1039, 1044–1046, 1048, 1049/2020 vp, 1–10, 13, 14/2021 vp. Eli näitä on yhteensä 22.

2.3. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle puolerahoituksen valvonnasta 2020 ja Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2020 (K 2, 4/2021 vp).

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yksityistielain 58 §:n ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta sekä luotsauslain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 263/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 3/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Kurvinen.

Pöytäkirja PTK 16/2021 vp

Keskustelu

13.03 Antti Kurvinen kesk: Rouva puhemies! Kysymyksessä on jälleen esitys, jossa reagoidaan tähän koronapandemiaan, johon joudumme reagoimaan tällä viikolla entistä voimakkaammin. Palaamme taas vähän tiukempiin rajoitustoimiin ja hiljaisempaan elämään.

Tässä on kysymys yksityisteistä ja siitä, miten siellä tehdään päätöksiä — toki muis-takin asioista, mutta ehkä kiinnostavin asia yleisesti on tämä yksityisteiden päätöksenteko. Sielläkin mahdollistetaan nyt tällä hyvällä hallituksen esityksellä ja hyvällä, tiiviillä liiken-ne- ja viestintävaliokunnan mietinnöllä se, että voidaan etäkokouksia pitää myös tiekun-nissa. Tämä on varmasti sitä digiloikkaa, jota koko suomalainen yhteiskunta on ottanut tä-män koronapandemian oloissa.

Puhemies! Yksityistiet ovat erittäin tärkeitä Suomessa. Tässä aiemmissa vaiheissa, kun tätä esitystä käsiteltiin, todettiin, että kyllä ihan täällä Uudellamaalla Etelä-Suomessakin monen ihmisen ja yrityksen liikenne perustuu vain näihin yksityisteihin. Ne eivät ole vain tietyn talon tai tietyn mökin teitä, vaan niillä on yleisempääkin merkitystä, ja haluan tode-ta, että tällä vaalikaudella on panostettu monien muitten hyvien panostusten lisäksi myös yksityisteihin eikä keskustan rooli ole ollut ihan pieni, sanotaanko näin, siihen, että yksi-tyisteiden valtionapuja on lisätty. Tietysti tukea on tullut muiltakin hallitusryhmiltä ja kä-sitykseni mukaan myös oppositiolta jonkin verran.

Kun etäyhteyksistä, puhemies, täällä puhutaan, niin kannan kovasti huolta siitä, miten me saadaan toimimaan meidän kouluissamme tuo etäopetus, mihin entistä voimakkaam-min nyt mennään. Tämä on ollut todella kova haaste suomalaisille opettajille ja oppilaille eri asteilla, varmasti isompi haaste kuin yhdistysten tai tiekuntien ihmisille, joista paljon on myös näissä poikkeusesityksissä keskusteltu.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

13.05 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Olen käyttänyt täällä salissakin useita pu-heenvuoroja siitä, että suhtaudun jossain määrin empien tähän digiloikkaan, jossa etäko-koustamisen mahdollisuudesta on tulossa nyt sitten itse asiassa kohtapuoliin käytänne.

Tässä kohdassa kuitenkin, kun puhutaan tieosuuskunnista ja yksityisteiden hallinnointi-käytänteistä, tämä nyt on kyllä yksi hyvä esimerkki siitä, missä aidosti tällainen etäko-koustaminen on mielekästä monissa tilanteissa — viittaa jo edelliseen puheenvuoroon sil-tä osin, että usein on haja-asutusalueista kysymys ja Suomessa on paljon loma-asutusta. Suomalaisillahan on hyvin laveastikin tätä kaksoisasumista, jolloin on mielekästä, että kun tieosuuskunnat ja tieyhdistykset kokoontuvat, niin voidaan myöskin etäältä osallistua. Kyl-lä nämä kokoustamisen muodot ovat tilannekohtaisesti järkeviä, tässä tapauksessa osallis-tuminen kuitenkin mahdollistetaan.

Luonnollisesti on tärkeätä tunnistaa se, että kun olemme läsnä kokouksessa, niin kuin juuri tämäkin tilanne, niin onhan tämä ihan eri asia työskennellä tällä tavalla fyysisesti läs-nä ollen kuin etäältä, ja siinä suhteessa toivoisin hieman varovaisuutta siihen innostuk-seen, mikä meillä nyt on tähän etätyöskentelyyn.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen.

Pöytäkirja PTK 16/2021 vp

13.06 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa puhemies! Olemme käyneet täällä edustaja Kiljusen kanssa tätä samaa keskustelua monen poikkeuslain kohdalla, joissa koronapandemiaan liittyen on näitä etäkokousmahdollisuuksia tuotu. Tämä on minusta hirveän arvokasta keskustelua, ja arvostan todella paljon edustaja Kiljusen esiin ottamaa näkökulmaa siitä, että pelkkä etäily voi tuoda juridisia haasteita. Käsitykseni mukaan esimerkiksi vaaleista on vähän eri käsityksiä, miten suoritetaan vaali vaikkapa jonkun yhdistyksen toimielimiin, miten se tehdään etänä ja miten, jos on suljettu lippuvaali, se tehdään todella suljetusti ja reilusti ja niin, että siitä ei tule mitään moitekanteiden vaaraa.

Ja on tämä sosiaalinenkin puoli. Kyllä sellainen yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen kieltämättä vähenevät, jos aina ollaan vain Teamsin ja Zoom-yhteyden päässä. Mutta kuitenkin voittopuolisesti näen, että tämä on hyvä asia, että mahdollistetaan osallistuminen eri yhteisöissä ja kansalaisyhteiskunnan toiminta enemmän etäyhteyksin. Se on hyvä asia enemmän kuin huono asia. En ehkä niitä haittoja pidä niin suurina kuin edustaja Kiljunen, vaikka arvostan hänen näkökulmaansa.

Puhemies! Totean lopuksi, että eräs ihminen tässä korona-aikana sanoi aika hyvin, että kaikki rutiiniasiat pystyy hoitamaan etäyhteyksin mutta se, missä on vaikeuksia etäyhteyksillä, on se, kun pitää ideoida, innovoida, keksiä, luoda uutta. Se on vaikeaa siellä mustien pallojen äärellä tietokoneen ruudulla. Ja sitten toinen on se, että jos vaikeita asioita pitää ratkoa, vaikeita asioita päättää, se on vaikeaa etäyhteyksillä. Minusta siinä oli hyvää käytännön viisautta tähän, mikä tehdään etänä, mikä tehdään livenä jatkossa, kun tämä korona toivottavasti pian loppuu.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

13.08 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Kurvinen ensimmäisessä puheenvuorossaan totesi, tämä esitys liittyy osaltaan tähän koronaepidemiaan, ja haluan siihen liittyen — jos puhemies sallii — lausua muutaman ajankohtaisen ajatuksen.

Koronan torjuminen Suomessa, epidemian kukistaminen, ei ole mikään hallitus—oppositio-kysymys, ja olen hyvin tyytyväinen, että esimerkiksi eilen kaikki puolueet ja eduskuntaryhmät yhdessä ovat todenneet nämä ajankohtaiset, päiväkohtaiset haasteet ja antaneet tukensa hallituksen toiminnalle. Tästä on turha tehdä tällaista puoluepoliittista kysymystä missään suhteessa, koska eihän minkään puolueen ohjelmassa ole tietystikään mitään maskien käytöstä tai rajatestauksesta tai ennakkotestistä rajalla ja niin edelleen.

Syy siihen, miksi halusin nyt tässä yhteydessä ottaa puheenvuoron, on kuitenkin se, että tilanne Suomessa on mielestäni tällä hetkellä hyvin hälyttävä. Pari tuntia sitten saimme tiedon, että 720 uutta tartuntaa on todettu. Olen suhtautunut suopeasti ja kannustavasti hallituksen toimintaan koronan torjumiseksi, koska mielestäni hallitus on tehnyt hyvää työtä koronan torjumiseksi Suomessa, ja silloin, kun on oltu vähän eri mieltä, olen pyrkinyt sparraamaan, kirittämään, kannustamaan. Tähän liittyen on nyt pakko kysyä: riittävätkö ne toimet, joista hallitus eilen ilmoitti? Itsestäni tuntuu siltä — en ole lääkäri, vielä vähemmän mikään epidemiologi — että ne eivät riitä. Meidän on pakko, näin ymmärrän, ottaa aito sulku Suomessa käyttöön, tehdä siitä riittävän pitkä — en tiedä, riittääkö kolme viikkoa, vaaditaanko kuukausi, vaaditaanko viisi viikkoa — ja pyrkiä näin tällaisella tehokkaalla, kohdennetulla, erittäin rankalla sululla kukistamaan riittävästi tätä virusta. Pelkään, että nyt omaksuttu ja jatkettu linja, jossa me kitkuttelemme, kitkuttelemme ja kitkuttelemme,

Pöytäkirja PTK 16/2021 vp

johtaa tilanteen pitkittymiseen eikä riittävästi nujerra virusta rokotuskattavuutta odotellessamme. Kannustan hallitusta tätä asiaa vielä pohtimaan, tietysti yhdessä kaikkien puolueiden kanssa.

Haluan lopuksi sanoa, kun eilen A-talkissa kiisteltiin näistä ennakkotesteistä, joita vaadittaisiin Suomeen tullessa, että on se kumma, kun kaikissa muissa maissa niitä voidaan vaatia mutta näköjään Suomessa ei.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Muistutan tässä vaiheessa edustajia, että meillä on käsittelyssä laki, joka koskee yksityisteitä. Ymmärrän hyvin tämän tarpeen puhua koronasta ja akuutista tilanteesta, mutta meillä on ensi viikolla siihen hyvä mahdollisuus, ja meillä tässä tilanteessa ei esimerkiksi ole ministereitä paikalla, joten voi olla hedelmällisempää käydä sitä sitten, kun meillä on enemmän asianomaisten valiokuntien jäseniä ja myös ministerit tässä keskustelussa mukana. [Ben Zyskowicz: Ensi viikolla voi olla myöhäistä!] — Mutta me emme tänään pysty tekemään asiasta tällä kokoonpanolla päätöksiä kuitenkaan. — Edustaja Kiljunen, Kimmo.

13.12 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Hyvä varoituksen sana siitä, ettemme käynnistä tässä nyt koronakeskustelua. Ehkä siihen vain yhden lauseen voi sanoa, että ainakin hallituspuolueen edustajana arvostan sitä, että me voimme koko sali yhdessä ponnistella nyt tämän koronavihulaisten kukistamiseksi, ja se on tässä se kaikkein arvokkain asia. Ovatko toimet riittäviä vai eivät, näistä me joudutaan keskustelemaan, me emme kukaan tiedä sitä täsmällisesti. Sen voin sanoa, että meillä on useita sairauksia, ei ainoastaan koronavirus, tuolla mentaalilla puolella on sairauksia ja sitten hoivavelkaa tulee. Tämä on iso paketti.

Mutta näistä yksityisteistä. Tämän esityksen keskeisin sisältö on siis siinä, että mahdollistetaan nämä etäkokoukset. Sanon siihenkin vain yhden lisälauseen, mikä siinä on se olennainen: siihen ei liity pelkästään juridisia ongelmia, mihin edustaja Kurvinen viittasi näissä etäkokouksissa, vaan se on myöskin vallan keskittymistä. Aina, kun ollaan etäkokousten tilanteessa, se valta keskittyy niille, jotka valmistelevat sen kokouksen ja jotka sen vetävät. Ja silloin kun ollaan hankalissa päätöksentekotilanteissa — myöskin tieosuuskunnissa joskus niitä on — niin on koko ajan pidettävä mielessä, että siinä tapahtuu ei samalla tavalla kuin läsnä olevassa demokraattisessa päätöksenteossa olevaa vuorovaikutusta, vaan kun ollaan etäällä, se on vajavaisempaa, ja se on juuri se keskeisin syy, minkä takia minä en rohkaise näihin etäkokouksiin muuta kuin silloin, kun tilanteen, pakon sanelemana on tietysti mielekästä myöskin niinkin toimia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen.

13.14 Antti Kurvinen kesk: Rouva puhemies! Me emme ole nyt millään kyselytunnilla. Meillä ei ole ministereitä läsnä. Mitään laajaa koronatoimien debattia ei tosiaan ole hedelmällistä täällä käydä, mutta kun tämä esitys liittyy kuitenkin koronan torjuntaan ja edustaja Zyskowicz käytti tuossa erittäin hyvän, ajatuksia herättävän ja näkemyksellisen puheenvuoron, haluan tässä kohtaa kiittää keskustan eduskuntaryhmän puolesta oppositiorhymiä siitä, miten ja millä tavalla Suomessa ollaan hoidettu koronaa ja koronatoimia. On äärettömän arvokasta, että esimerkiksi eilen meillä oli kaikkien eduskuntapuolueiden johto kool-

Pöytäkirja PTK 16/2021 vp

la Säätytalolla ja siellä oli maltillinen, rakentava, hyvä henki. On erittäin arvokasta, että hallitus jakaa avoimesti ja vilpittömästi tietoa oppositiolle tällaisessa kansallisessa kriisissä, ja on vielä arvokkaampaa se, että oppositio ei lähde tekemään mitään pienpolitiikkaa tai puoluepolitiikkaa tällaisella kansallisella kriisillä.

Kiitän edustaja Zyskowiczia erittäin rakentavasta puheenvuorosta ja häntä, hänen edustamaansa puoluetta ja kaikkia oppositioryhmiä rakentavasta asenteesta läpi koronakriisin. Laitoimme tästä myös keskustan eduskuntaryhmän johtona tänään tiedotteen julkisuuteen, että olemme todella kiitollisia ja hyvällä mielellä siitä, millä hengellä oppositioryhmät ovat toimineet tässä koronakriisin keskellä. Jatketaan tällä tavalla. Nämä vaikeudet ovat suuria, kuten edustaja Zyskowicz totesi: karmeita tartuntamääriä. Meidän pitää varautua vielä pahempaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

13.15 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Pidän tätä käsiteltävää lakiesitystä erittäin kannatettavana. On tärkeää, että nimenomaan yksityisteiden hallinnointiin liittyvät kokoukset voidaan hoitaa etänä aikana, jolloin tavoitellaan tätä monipaikkaisuutta, ja aikana, jolloin nämä henkilöt saattavat asua aivan eri puolilla Suomea, jopa ulkomailla. Sen takia mielestäni on erittäin hyvä, että tältä osin tämä lainsäädäntö on jäämässä pysyväksi eli voimassa olevaksi sitten myös tämän korona-ajan jälkeen.

Täytyy sanoa, että itse en jaa tuota edustaja Kiljusen huolta näistä etäkokouksista ja niiden demokraattisuudesta. Itse olen pitänyt näitä etäkokouksia erittäin toimivina. Aivan samalla tavalla niissä mielestäni pystytään vuorovaikutukseen kuin näissä lähikokouksissa. Totta kai on mukavaa myös tavata ihmisiä, mutta ajattelen, että kyllä nämä asiat hoituvat myös etäkokouksissa. Oikeastaan ainoa asia, mikä tästä lakiesityksestä mieleeni nousee, on se, miksi tätä ei tuotu jo aikaisemmin, miksi vasta nyt tässä vaiheessa tätä koronaepidemiaa.

Samalla kannan huolta siitä, että me ollaan edelleenkin siinä tilanteessa, että kirkollisissa luottamuselimissä ei ole vielääkään mahdollisuutta näihin etäkokouksiin, sen takia, että se laki ei ole vielä voimassa, vaikka eduskunta on sen kyllä käsitellyt. Toivoisin, että se nyt hyvin nopeasti menisi tuolla hallinnon rattaissa. [Antti Kurvinen: Tärkeä huomio!] Esimerkiksi Riihimäellä on ilmoitettu kirkkovaltuuston kokous nyt poikkeusaikana lähikokouksena, ja mitään mahdollisuuksia etäkokoukseen ei kuulemma ole, koska tämä laki ei ole voimassa, ja se on mielestäni nyt kyllä erittäin huono asia. Tässä pitäisi toimia nopeammin. [Antti Kurvinen: Tärkeä huomio!]

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 263/2020 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 16/2021 vp

4. Hallituksen esitys eduskunnalle lentoliikenteestä Korean tasavallan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 258/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 4/2021 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsitte-
lyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Ensin päätetään liikenne- ja viestintävaliokunnan
mietinnön LiVM 4/2021 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa
käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 258/2020 vp tarkoitetun sopimuksen.
Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esityk-
seen HE 258/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Sopimuksen ainoa ja lakiehdotuksen toi-
nen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

5. Lakialoite laiksi ympäristönsuojelulain 18 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 61/2020 vp Sari Sarkomaa kok ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päivä-
järjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokun-
taan. — Edustaja Sarkomaa.

Keskustelu

13.19 Sari Sarkomaa kok (esittelypuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Itämer-
ta ja vesistöjäamme on suojeltava vuodenajasta riippumatta, myös runsaslumisina talvina.
Itämeri on edelleen, mittavista suojeluponnistuksista huolimatta, saastuneimpia merialuei-
ta. Korona ei ole muuttanut sitä, että meidän täytyy yhdessä huolehtia ympäristöstä. Koro-
na on vähän verrattavissa niihin jätteisiin, vaarallisiin aineisiin, joita me ikävä kyllä edel-
leen laitamme rakkaaseen Itämereen. Meri ei tunne rajoja, niin kuin ei koronakaan, ja on
tärkeää, että me yhdessä teemme yli puoluerajojen ne toimet, että pystymme suojelemaan
Itämerta, ja samalla suojelemme luontoa ja ihmisiä.

Arvoisa puhemies! Lumen kaataminen mereen aiheuttaa vahinkoa luonnolle ja ihmisil-
le. Mereen lumen mukana kaadetut jätteet, roskat ja ainesosat kulkeutuvat merivirtojen
mukana laajalle. Mereen joutunut jäte, kuten mikromuovi ja raskasmetallit, ei häviä meres-
tä ehkä koskaan.

Tässä käsittelyssä olevassa lakialoitteessa esitän, että ympäristön kannalta täysin kestä-
mätön likaisen lumen kaataminen mereen ja muihin vesistöihin kiellettäisiin ympäristön-
suojelulain 18 §:ää muuttamalla. Kyseisen pykälän 2 momentissa oleva kielto koskee
muuta kuin vähäisen lumen kaatamista mereen. Ruoppausmassan sijoittamisesta vesi-

Pöytäkirja PTK 16/2021 vp

alueelle säädetään siis vesilaissa. Nykyisessä lainsäädännössä lumen kaataminen mereen on tarkoitettuna jätteen tai muun aineen mereen kaatamista koskevan kiellon ulkopuolella, eli sitä ei ole kielletty. Aloitteessani esitän tämän poikkeuksen kääntämistä ikään kuin päinvastaiseksi siten, että myös lumen kaataminen mereen tulee kielletyksi.

Sen totean tässä, että lakialoitteessa esitetään, että vähäinen lumen kaataminen mereen jäisi tämän esittämäni kiellon ulkopuolelle. Eli rajauksella mahdollistetaan jatkossakin esimerkiksi yksityishenkilön omalla tai vapaa-ajan asunnolla lumikolan tai muun vastaavan avulla tapahtuva puhtaan lumen kaataminen mereen.

Ihan muutama sana kotikaupungistani Helsingistä. Likaisen lumen kaataminen mereen on ollut Helsingin häpeätahra. — Täällä salissa ei ole nyt montaa, toivottavasti työhuoneissa ollaan kuulolla. — Maakaatopaikkojen löytyminen on hyvin hankalaa Helsingissä, sen ymmärrän, olenhan pitkäaikainen Helsingin kaupunginvaltuutettu. Mutta se ei ole mielestäni kestävä perustelu sille, että edelleen likaamme kotivesiä, merenrantoja. Haluan sanoa tässä sen, jos tästä keskustelua tulee, että Helsingin kaupunginvaltuusto on kyllä linjannut jo, että lunta ei mereen saisi kaataa, mutta kestävä ratkaisua ei vielä Helsingissä ole löytynyt. Siksi aloitteellani haluan tätä kirittää.

Sen sanon, että meillä on enää yksi paikka, jossa tuota lunta mereen kaadetaan, mutta se yksi on mielestäni liikaa. Helsingin ympäristökeskuksen asiantuntijat ovat todenneet, että lumi pitäisi kaataa maa-alueelle, mutta ympäristöviranomaiset voivat vain suositella, koska lainsäädäntö ei nykyisellään mahdollista sitä, että tuo lumenkaato kiellettäisiin.

Sen haluan myöskin sanoa, että aktiivisesti olen toiminut ja ollaan toimittu sen eteen, että löydetäisiin kestävä vaihtoehto. Olen vauhdittanut ympäristöministeriötä toimimaan sen eteen, että tähän löydetäisiin valtakunnallinen ratkaisu ja kiellettäisiin likaisen lumen kaataminen mereen. No, tästähän ympäristöministeri otti kopin ja teki selvityksen. Harmillisesti selvitys viipyi, ja se valmistui vasta viime lokakuussa. Siinä todettiin, että koska ongelma koskee vain Helsinkiä, toimiin ei ryhdytä. Muut selvityksessä tarkastellut kunnat ovat kieltäneet jo lumen ajamisen mereen eli Espoo, Turku ja Oulu. Ja kun itse seuraan paljon pohjoismaista politiikkaa, niin tiedän, että Ruotsissa Naturvårdsverket on kieltänyt lumen kaatamisen mereen ja järviin. Samoin on tehty Oslossa ja Kööpenhaminassa. Ja miksi se on tehty? Sen takia, että lumen mukana kulkeutuu paljon haitta-aineita, monia vaarallisia aineita ja roskia meidän vesistöihin, maailman vesistöihin.

Ympäristöministeriö esitti selvityksessään, että valtakunnallista lainsäädäntöä ei säädetä vaan on käytettävä paikallisia keinoja. Keinot olivat sellaisia kuin että lumen vastaanotopaikka pitäisi muuttaa ympäristöluvanvaraiseksi ja pitäisi asettaa seurantavelvoitteet katsomaan ja hallitsemaan tuota aiheutunutta roskaantumisongelmaa. En pidä itse niitä riittävinä ja pidän valitettavana, että ne eivät ole myöskään edenneet. Ely-keskus on pitkän aikaa valmistellut lausuntoa siitä, tarvitaanko Helsingin lumenkaatopaikoille ympäristölupahakemusta. Työ on ollut käynnissä useamman vuoden, eikä sitä ole saatu valmiiksi. Lienevätkö syynä olleet sitten lumettomat talvet, että asia on laitettu syrjään? Mielestäni asiassa pitäisi edetä, ja siksi olen tehnyt jo kauan aikaa sitten tämän lakialoitteen, mutta koronan takia sen esittely on viivästynyt, ja pidän hyvänä sitä, että olemme sen saaneet nyt todellakin tänne saliin.

Arvoisa puhemies! Mielestäni tässä asiassa pitää edetä. Olen aivan varma, että myös pääkaupungissa löydetään kestävä keinot huolehtia siitä, että lunta ei tarvitse ajaa mereen. Olen havainnut, että Helsingissä on tässä myös innovaatiokilpailu, jotta tähän löydetään ratkaisut. Se ei ole tietenkään eduskunnan asia, mutta mielestäni eduskunnan asia on se,

Pöytäkirja PTK 16/2021 vp

että me saisimme säädettyä tämän lain, joka todellakin ympäristönsuojelulain pykälän mukaan kieltäisi sen, että yhdessäkään kaupungissa tai kunnassa enää saisi Suomessa ajaa liikaista lunta mereen.

Arvoisa puhemies! Tämä lakialoitteeni todellakin on osa niitä toimia, joita mielestäni tällä eduskuntakaudella täytyy tehdä sen eteen, että me suojelemme kansallisomaisuuttamme, puhtaita vesiä ja äärimmäisen herkkää Itämerta, joka on todellakin kotimeremme. Sen puhtaus on sidoksissa meidän kaikkien suomalaisten hyvinvointiin, meidän talouteen, matkailuun, moneen muuhun asiaan, ja esitän, että eduskunta käsittelisi tämän lakiesityksen. Ja toivon todella, että se tulisi hyväksytyksi tällä eduskuntakaudella.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnunen.

13.26 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos edustaja Sarkomalle tästä lakialoitteesta, jossa muu kuin vähäinen lumen kaataminen mereen kiellettäisiin. Tämä aihe on ollut monessa kohden esillä, ja on hyvä, että asiasta keskustellaan.

Lumen sijoittaminen mereen nousee keskusteluihin jokaisena lumisena talvena. Toiminnan ympäristökuormitus on kiistaton. Ympäristöministeriön vastikään julkaistun selvityksen mukaan suurimman haitan muodostavat mereen kulkeutuvat roskat sekä mikromuovit — näin todetaan myös lakialoitteessa. Itämerta ja sen ekosysteemiä on suojeltava yhdessä. Kuka meistä haluaisi, että vesistöömme kulkeutuu vuosittain yhden kaatopaikan kautta useita tuhansia kiloja roskaa ja arviolta yli 50 miljoonaa mikromuovipartikkelia?

Nostamalla epäkohdan esille voimme muuttaa asiaa, ja se on jo muuttunutkin. Olen ylpeä siitä, että Oulu on jo kiellon tehnyt. Helsingissä on yksi mereen päätyvä lumenkaatopaikka. Ympäristöministeriön selvityksen mukaan ympäristönsuojelumääräykset ja jätelain roskaamiskielto mahdollistavat tarvittaessa puuttumisen lumen mereen sijoittamiseen. Kiitos edustaja Sarkomalle, että ehdotuksellanne olette kirittänyt ja kiritätte Helsingin kaupunkia Itämeren suojelemiseksi.

Helsingin kaupunki on onneksi halukas parantamaan tilannetta. Se on toteuttanut innovaatiokilpailun, jossa pyritään keksimään ratkaisuja käsillä olevaan ongelmaan. Ympäristöhaittoja vähennetään esimerkiksi verhopuomiratkaisun avulla, joka estää roskien, muovien ja epäpuhtauksien leviämistä mereen. Yhtenä kokeilukohteena on myös kaukolämmöllä toimiva lumensulatuskontti.

Kiitos edustaja Sarkomalle tämän ympäristökeskustelun herättelemisestä ja hyvästä ehdotuksesta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt meillä on sellainen tilanne, että suurella valiokunnalla ei ole kokousta, elikkä mikäli edustaja Sarkomaan puheenvuoron jälkeen ei tule enää lisäpuheenvuoroja, niin tähän asti mennään tässä istunnossa, mutta sen jälkeen en enää myönnä puheenvuoroja vaan keskeytän asian käsittelyn, mikäli niitä tulee. — Seuraavaksi edustaja Kivisaari.

13.29 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Minusta tämän aloitteen perusteet ja perustelut ovat varsin osuvat.

On totta, että lumen kaataminen mereen aiheuttaa vahinkoa, kun sen mukana mereen päätyy paljon haitallisia aineita ja roskia, muun muassa muovia ja rakennusjätettä. Mereen kaadettussa lumessa on myöskin asfalttia, tiemerkintämassoja, maalin jäämiä sekä rengas-

Pöytäkirja PTK 16/2021 vp

pölyjätettä. Kuten tiedämme, esimerkiksi pääkaupunkiseudulla lumeen sekoittuu melkoinen kasa luonnolle ja ihmisille haitallisia aineita. Lumen seassa on niin nokea, nastarenkaiden kivipölyä, autonrenkaista irtoavia nastoja, mikromuovia kuin autojen pakokaasujen hiukkasia — ja totta kai myös kadulle heitettyä roskaa, eläinten jätöksiä, tupakantumppeja ja niin edelleen. Tämä on ongelma, josta ei voi vaieta.

Itämerta ja vesistöjämme on suojeltava. Maankaatopaikkojen löytäminen on tietysti haastavaa esimerkiksi täällä Helsingissä, mutta se ei ole kyllä kestävä perustelu liata vesiamme ja rantojamme, enemmänkin se on tahtokysymys.

Näillä perusteilla pidän tämän lakialoitteen tuomaa huolta hyvinkin perusteltuna, ja kiitän edustaja Sarkomaata tästä esityksestä. Myöskään, kuten lakialoitteen henki on, tämä ei kuitenkaan koskisi yksityishenkilön pihalumia — siis lumia, joita vaikka kolataan omilta tonteilta pois — ja minusta sekin on hyvä asia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen.

13.31 Antti Kurvinen kesk: Rouva puhemies! Edustaja Sari Sarkomaa ja kaksi muuta kansanedustajaa ovat tehneet oikein mainion lakialoitteen. Tämä lumen kippaaminen talvella, mitä ilmeisesti tapahtuu näkyvimmin tai tunnetuimmin Helsingissä — en ole ihan varma, tekevätkö sitä jotkut muutkin kunnat — on kyllä sellainen laajempi häpeäpilkku Suomessa. Sanoisin näin, että tämä on jopa sellainen asia, joka on saanut jotkut suomalaiset vastustamaan järkeviä toimia ilmastomuutoksen vastustamisessa, järkevää ympäristöpolitiikkaa ja muuta ympäristön- ja luonnonsuojelua. Tavallisen suomalaisen maalais- ja kaupunkilaisjärkeen ei mene, että kun me pyrimme entisestään parantamaan meidän nyt kovia ympäristö- ja luontokriteerejämme ja olemme kärjessä kaikissa ilmastotoimissa, niin tällaista pöllöyttä vain tapahtuu vuodesta toiseen Suomessa.

Tämä on semmoinen laajempi kysymys, jolle pitäisi kyllä asioita tehdä, ja toivon todella, että tämä asia nyt loppuu ja hoituu, joko tällä edustaja Sarkomaan hyvällä aloitteella tai sitten ehkäpä riuskemmin ja ripeämmin hallituksen esityksellä, niin kuin me tietysti tiedämme kaikki, tämän aloitteen arvoa yhtään alentamatta, että parhaitenhan nämä hoituvat hallituksen esityksellä. Ja toivon, että tästä eduskuntasalista nyt terveiset menevät sinne ympäristöministeriöön ja koko maan hallitukselle, että tämä asia pitää hoitaa.

Tietysti, puhemies, tällaisena eteläpohjalaisena maalaispoikana hieman ihmetyttää se, että Helsingin kaupunginvaltuusto ei tälle asialle mitään saa aikaiseksi. Meillä on meri sen verran kaukana Kauhavalla, että emme pysty lunta siellä kippaamaan, mutta voin sanoa valtuuston varapuheenjohtajana, että kyllä me löytäisimme sellaiset keinot toimeenpanna asioita meidän alaisillemme viranhaltijoille ja toimijoille, että näin ei tapahtuisi. No, Helsinki on iso ja oma tapauksensa, mutta toivottavasti huhtikuun kuntavaaleissa sitten kuukauden päästä myös helsinkiläiset ottavat tähän kantaa. Keskusta valtakunnan tasolla sekä keskustan Helsingin piiri vastustaa — meidän ehdokkaamme vastustavat — tätä järjetöntä toimintaa, että lunta työnnetään sinne mereen. Muun muassa keskustan varapuheenjohtaja Petri Honkonen teki tästä jo puolitoista vuotta sitten kirjallisen kysymyksen, millä tämä saadaan loppumaan, ja toivottavasti kaupunginvaltuusto vähän terävöityy viime vuosista myös täällä Helsingissä.

Arvoisa puhemies! Kun käsittelyssä on kansanedustajien lakialoite, haluan ottaa yhden periaatteellisen asian tähän loppuun esille: Omasta mielestäni meillä tässä talossa — eduskunnassa, jossa minulla on ollut kunnia edustaa Vaasan vaalipiiriä kohta kuusi vuotta — on

Pöytäkirja PTK 16/2021 vp

ylikorostunut kansalaisaloitteitten käsittely ja meillä alikorostuvat loistavat kansanedustajien tekemät lakialoitteet. Luin tämän lakialoitteen nopeasti läpi: erittäin hyvin laadittu, erittäin hyvät perustelut, erittäin hyvin mainittu nämä pienet lumenkaadot sun muut. Sitten meillä on semmoisia kansalaisaloitteita, jotka on tehty todella sutaisemalla. Ne ovat saaneet 50 000 nettipankkiallekirjoitusta, ja sitten ne käsitellään täällä niin, että on kaikki kärkiasiantuntijat. Tosiasiahan on, arvoisa puhemies, niin kuin me kaikki tiedämme, että vaaliokuntaoppaiden ja eduskunnan herrasmiessääntöjen pohjalta tämä aloitehan jää lepäämään ja todennäköisesti lepää vaalikauden loppuun asti. Jotenkin meidän tätä järjestelmää pitäisi kehittää niin, että kansanedustajien lakialoitteet saisivat syvällisemmän käsittelyn. Me olemme kuitenkin kaikki tulleet tänne kymmenientuhansien suomalaisten tuella. [Puhemies: Edustaja, 3 minuuttia on mennyt!] — Olen, puhemies, lopettamassa tämän puheenvuoron ja istumassa alas.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkomaa.

13.34 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa rouva puhemies! Itämeren suojele, vesistöjen suojele on yhteinen asiamme. Hyvin usein ajatellaan, että tähän on niin pieni asia, että emme tee tätä, mutta pienistä pisaroista, pienistä puroista tulee suuri virta ja lopulta meri.

Vesien suojele on aika uusi asia. Vielä 70-luvulla monet ajattelivat, että veteen voi laittaa mitä tahansa. Se oli kuin kaatopaikka. Vesien suojele on edennyt ripeästi, mutta ei riittävän ripeästi. En itse ole Helsingin kaupunginvaltuutettu, olen helsinkiläisten kansanedustaja, ja sanon, että Helsingin kaupunginvaltuusto on tehnyt päätöksen, että tästä lumen kaadosta pitää luopua, mutta Helsingin ympäristöjohtaja on kertonut, että kaupungilla ei ole löytynyt mahdollisuuksia luopua kaatamisesta, koska siellä katsotaan kokonaisuus: ollaan katsottu, että jos rekat ajavat, niin siitä tulee ilmastoon enemmän päästöjä, ja ei ole löydetty kestävä tapaa. Tätä pidän hyvänä, että katsotaan kokonaisuutta, mutta en ymmärrä sitä, etteikö keinoa olisi löytynyt. On innovaatiokilpailu, ja toivon, että tässä edetään. Tein siksi lakialoitteen, että kiritän Helsinkiä, mutta myös sen takia, niin kuin täällä edustaja Kurvinen sanoi, että kun tätä ei ole kielletty, on mahdollista, että likaista lunta ajetaan mereen jossain päin Suomea. Siitä pitää nyt todellakin päästä. On löydettävä kestävät ratkaisut, liikenteen on sujuttava Helsingissä, ja kun on paljon lunta, lumet on saatava kaduilta ja katujen on oltava turvallisia, mutta se on tehtävä ympäristöystävällisesti.

Arvoisa puhemies! Pidän erittäin hyvänä sitä, että täällä keskustan ryhmyri kertoi, että tuette tätä ja on mahdollista, että hallitus toisi lakiesityksen — sehän olisi aivan erinomaisista. Pidän myöskin tärkeänä sitä, että kansanedustajien lakialoitteet saisivat niille kuuluvan huomion ja käsittelyn. Siksi me tänne olemme tulleet, olemme oppositiossa tai hallituksessa, että voimme näitä asioita viedä eteenpäin. Siksi kiitän puhemiestä siitä, että saimme vielä käyttää nämä puheenvuorot, ja totean sen, että jos ryhdytte tekemään lakiesityksiä, niin kyllä miettin sakotusta tupakantumppien tumppaamisesta. Ne ovat maailman yleisin roska: biljoonia tupakantumpeja, Suomessa 3,5 miljardia. Ne menevät mereen, ne ovat muovia, niissä on karsinogeeneja ja niissä on muovia, joka ei katoa ikinä, ja ne tupakantumpit päätyvät meidän lautasille, ravintoketjuun. Eli siinä olisi yksi toinen ympäristön suojele-, Itämeren suojelealoite. — Kiitos.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 16/2021 vp

6. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 2.3.2021 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 13.37.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola